

Funcions cognitives superiors: pensament

2013/2014

Codi: 101714

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500893 Logopèdia	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Joaquín Timoteo Limonero García

Correu electrònic: Joaquin.Limonero@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits però va bé tenir coneixements d'anglès a nivell de lectura i haver aprovat l'assignatura "Introducció a la metodologia científica i als processos psicològics" de primer curs.

Objectius

Aquesta assignatura aprofundeix sobre el coneixement d'una de les funcions cognitives més importants com és el pensament humà i la influència que aquest pot tenir sobre el llenguatge tant en situacions quotidianes com en situacions especials (estrès, accidents, etc.). Així mateix, es presenten procediments de potenciació cognitiva i els seus possibles efectes en la reeducació de logopèdia.

D'aquesta manera, en finalitzar l'assignatura l'estudiant hauria de ser capaç de:

- Conèixer i descriure els principals processos implicats en el pensament.
- Identificar i analitzar els efectes dels factors emocionals i racionals en els processos de raonament i presa de decisions.
- Conèixer els efectes que poden tenir determinades malalties o accidents en els processos de pensament i la seva influència en el llenguatge.
- Descriure i aplicar diferents estratègies per potenciar les funcions cognitives.
- Interpretar de manera crítica els resultats de les investigacions sobre els processos implicats en el pensament i la seva influència en el llenguatge.

Competències

- Logopèdia
 - Analitzar i sintetitzar informació.
 - Comprendre, integrar i relacionar nous coneixements fruit d'un aprenentatge autònom.
 - Demostrar que es comprenen i s'empren correctament la terminologia i la metodologia pròpies de la recerca logopèdica.
 - Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
 - Integrar els fonaments biològics (anatomia i fisiologia), psicològics (processos i desenvolupament evolutiu), lingüístics i pedagògics de la intervenció logopèdica en la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals
 - Organitzar i planificar amb l'objectiu d'establir un pla per desenvolupar en un període establert.
 - Utilitzar les tècniques i els instruments d'exploració propis de la professió i registrar, sintetitzar i interpretar les dades aportades integrant-les al conjunt de la informació.

- Valorar les produccions científiques que sostenen el desenvolupament professional del logopeda.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i sintetitzar informació.
2. Comprendre, integrar i relacionar nous coneixements fruit d'un aprenentatge autònom.
3. Descriure els diferents processos de raonament implicats en el pensament.
4. Descriure els principals processos i sistemes implicats en la memòria i en el pensament.
5. Descriure les principals tècniques i instruments d'avaluació del pensament i de la memòria
6. Elaborar i redactar informes a partir dels resultats obtinguts en experiments sobre pensament i sobre memòria.
7. Emprar correctament la terminologia i la metodologia pròpies de la recerca sobre les funcions cognitives superiors en l'àmbit de la logopèdia.
8. Explicar els efectes de determinades malalties o traumatismes cranioencefàlics en els processos de memòria i pensament.
9. Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
10. Interpretar de manera crítica els resultats de les avaluacions fetes relacionant-les amb les alteracions del pensament i la memòria i els seus efectes sobre el llenguatge.
11. Interpretar de manera crítica els resultats de les recerques sobre els processos implicats en el pensament i en la memòria.
12. Organitzar i planificar amb l'objectiu d'establir un pla per desenvolupar en un període establert.
13. Plantejar dissenys adequats per a les pràctiques sobre els diferents processos i fenòmens implicats en la memòria i el pensament.
14. Relacionar els factors emocionals i racionals amb els processos de raonament i presa de decisions.

Continguts

Aspectes conceptuals i metodològics del pensament. Adquisició i desenvolupament de funcions cognitives al llarg del cicle vital. Funcions cognitives en situacions específiques: Solució de problemes i presa de decisions en situacions d'incertesa. Efecte dels estats d'ànim positiu i negatiu sobre les funcions cognitives. Alteracions cognitives: alteracions del pensament en malalties cerebrals i traumatismes cranioencefàlics. Potenciació cognitiva en reeducació logopèdica: facilitació del pensament, creativitat i estimulació cognitiva.

- Tema 1: Aspectes conceptuals i metodològics del pensament. Tipus de pensament. Adquisició i desenvolupament de funcions cognitives (pensament) al llarg del cicle vital.
- Tema 2. Funcions cognitives en situacions específiques.
 - Solució de problemes i presa de decisions en situacions d'incertesa (conflictes motivacionals, situacions d'estrès).
 - Efecte dels estats d'ànim positiu i negatiu sobre les funcions cognitives.
 - Efectes de la prematurietat en el desenvolupament en general i en les funcions cognitives en particular
 - Malalties cerebrals: accidents cerebrovasculars, Alzheimer, Accidents, traumatismes cranioencefàlics.
- Tema 3. Potenciació cognitiva: Facilitació del pensament. Creativitat. Estimulació cognitiva i reeducació.

Metodologia

ACTIVITAT DIRIGIDA

- Classes teòriques, pràctiques i seminaris
- Classes magistrals amb suport de TIC i debat en gran grup

- Classes pràctiques de discussió de conceptes bàsics a través de petits exercicis
- Seminaris de discussió de casos o articles en petits grups
- Tallers de propostes d'intervenció o rehabilitació

ACTIVITAT SUPERVISADA

- Tutories
- Tutories de seguiment amb el professor en grup petit
- Redacció i elaboració de treballs
- Tutorització de treballs (individuals o grupals) de forma presencial i/o virtual

ACTIVITAT AUTÒNOMA

- Cerca, lectura i síntesi de documentació
- Definició d'estratègia de cerca en bases de dades, lectura comprensiva i elaboració de sinopsi del material llegit
- Elaboració d'informes i presentació pública de treballs
- Realització d'informes de pràctiques o individuals o grupals

ESTUDI

- Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	22	0,88	6, 7, 13
Classes pràctiques	11	0,44	1, 2, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13
Seminaris	3	0,12	1, 2, 7, 9, 11, 12
Tipus: Supervisades			
Tutories individualitzades	8	0,32	1, 12
Tutories seguiment grup	8	0,32	1, 12
Tipus: Autònomes			
Treball autònom	98	3,92	1, 2, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13

Avaluació

Les competències d'aquesta matèria seran avaluades mitjançant diferents procediments. De cadacun dels procediments s'indica el seu pes aproximat:

- a) Un examen escrit tipus test i / o preguntes obertes: 30%
- b) Informes escrits de treballs exposats: 20%
- c) Presentació oral de treballs 30%

d) Informe escrit de les lectures/seminaris: 10%

e) Propostes de Tallers d'intervenció o rehabilitació: 10%

Esconsiderarà que un estudiant ha superat l'assignatura si en el conjunt de les 5 evidències obté una puntuació igual o superior a 5, i en l'evidència 1 ha tret com a mínim una puntuació de 1,5 sobre 3.

Un estudiant que s'hagi presentat com a mínim dues evidències, es considerarà com a "presentat".

La prova de reevaluació només la podran fer aquells estudiants que tinguin una qualificació d'avaluació continuada major o igual o 4 punts, però inferior a 5. Aquesta prova de reevaluació consistirà en preguntes escrites corresponents a les evidències no superades.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Discussió de lectures	10	0	0	1, 2, 6, 7, 9, 10, 11, 13
Examen	30	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14
Informe pràctiques	20	0	0	1, 2, 6, 7, 9, 11, 12, 13
Presentació oral de treballs	30	0	0	1, 2, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13
Proposta taller d'intervenció	10	0	0	5, 7, 9, 10, 12, 13

Bibliografia

Bàsica:

de Bono, E. (1997). Aprende a pensar por ti mismo. Barcelona: Paidós.

Fernández Abascal, E. (2009) (Ed.). Emociones positivas. Madrid: Pirámide.

Fernández-Castro, J., Pintanel, M. i Chamarro, A. (2005). Manual de psicología del pensamiento. Bellaterra: UAB Servei de publicacions.

Fernández-Berrocal, P. i Santamaría, C. (2001) (Eds.). Manual práctico de psicología del pensamiento. Barcelona: Ariel.

Mayer, E.E. (1986) Pensamiento, resolución de problemas y cognición. Barcelona: Paidós.

Complementària:

Aguado, L. (2005). Emoción, afecto y motivación. Madrid: Alianza Editorial.

Autores Varios. (2009). Guía de Práctica Clínica de Intervenciones Psicosociales en el Trastorno Mental Grave. Madrid: Ministerio de Ciencia e Innovación

Ayuso, M. C. (1997). Razonamiento y racionalidad. Barcelona: Paidós.

Carretero, M., Almaraz, J. i Fernández-Berrocal, P. (1995). Razonamiento y comprensión. Madrid: Paidós.

Carretero, M i García-Madruga, J. A. (1989). Lecturas de psicología del pensamiento. Razonamiento, solución de problemas y desarrollo cognitivo. Madrid: Alianza.

Garnham, A. I Oakill, J. (1994). Thinking and reasoning. Traducció: Manual de Psicología del Pensamiento. Madrid: Paidós, 1996.

Junqué, C., Bruna, O., Mataró, M. (1998). Traumatismos craneoencefálicos. Un enfoque desde la Neuropsicología y la Logopedia. Barcelona: Elsevier-Masson.

Kaufman, J.C. y Baer, J. (2005). Creativity across domains: faces of the muse. Mahwah, New Jersey : Lawrence Erlbaum

Morrison, V. i Bennet, P. (2008). Psicologia de la Salut. Madrid: Pearson, Capítols: 1-7, 17 i 18

Al llarg del curs el professor anirà proporcionant altre bibliografia específica d'alguns dels temes i seminaris que es tracten a classe.